

Standardy Ochrony Dzieci/ Małoletnich w Katolickiej Szkole Podstawowej im. św. Stanisława Kostki w Poznaniu

wersja skrócona, dla ucznia

Podstawy prawne

Poniższy dokument został stworzony w oparciu o:

Ustawę o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Prawo oświatowe. Konwencję o prawach dziecka. Wytyczne dotyczące ochrony dzieci i młodzieży w Archidiecezji Poznańskiej oraz Zasady Zachowania w Katolickiej Szkole Podstawowej im. Św. Stanisława Kostki w Poznaniu.

Standardy Ochrony Małoletnich, czyli w skrócie SOM, jest to dokument, który porządkuje działania związane z ochroną dzieci w naszej szkole oraz przedstawia, w jaki sposób szkoła będzie je realizować i sprawdzać czy dobrze działają.

Preambuła

Standardy Ochrony Małoletnich w Katolickiej Szkole Podstawowej im. św. Stanisława Kostki w Poznaniu, zawierają podstawowe wartości, normy i procedury dotyczące wszelkich działań na rzecz stworzenia w naszej szkole środowiska bezpiecznego i przyjaznego dzieciom.

Całokształt działalności szkoły, a więc i działania na rzecz ochrony małoletnich, opierają się na systemie wartości chrześcijańskich głoszonych przez Kościół katolicki oraz na prawie Rzeczypospolitej Polskiej. Wychowanie, nauczanie i opieka w szkole, jak opisano w jej Statucie, oparte jest na koncepcji człowieka jako osoby, głoszonej przez Kościół katolicki, w szczególności na myśli i nauce św. Jana Pawła II o godności osoby. Koncepcja pracy w naszej szkole oparta jest na idei zawartej w słowach Karola Wojtyły: „Na szkołę patrzymy jak na poszerzony dom rodzinny, w którym treści ważne dla całego narodu są stale gruntowane w coraz to nowych pokoleniach”. Opieka nad dziećmi i młodzieżą zawsze związana jest z dbałością o ich integralny i pełny rozwój, dobro duchowe, psychiczne i fizyczne oraz prawo do życia w środowisku wolnym od przemocy.

Cała społeczność szkolna zobowiązana jest do przestrzegania wypracowanych przez Szkołę Standardów, działając dla dobra każdego dziecka. Ochrona dziecka/małoletniego dotyczy całego środowiska Szkoły, a więc nauczycieli, pracowników szkoły, uczniów oraz osób współpracujących ze szkołą (np. wolontariusze, goście, studenci itd).

Rozdział I

Wprowadzenie

Słownik podstawowych pojęć

Standardy Ochrony Małoletnich (SOM) - to zbiór zasad, które pomagają tworzyć bezpieczne i przyjazne środowisko w szkołach, przedszkolach i innych placówkach działających na rzecz dzieci.

Małoletni - każda osoba do ukończenia 18 roku życia

Dziecko - „dziecko” to „każda istotę ludzką w wieku poniżej osiemnastu lat wg Konwencji o Prawach Dziecka. W rozumieniu ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka „dzieckiem jest każda istota ludzka od poczęcia do osiągnięcia pełnoletności”.

Personel - wszyscy pracownicy placówki edukacyjnej: pedagogiczni, administracyjni, techniczni, obsługi.

Rodzice - są to prawni opiekunowie dziecka, jego ustawowi przedstawiciele

Krzywdzenie dziecka - popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika placówki, lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie.

Symptomy krzywdzenia dziecka

Symptomy krzywdzenia to wszelkie oznaki na ciele lub w zachowaniu, które mogą świadczyć o tym, że wobec dziecka jest stosowana przemoc. Wyróżniamy symptomy ze względu na możliwy rodzaj stosowanej przemocy:

Symptomy przemocy fizycznej:

- widoczne obrażenia ciała, rany, otarcia, blizny, sińce, stłuczenia w miejscach nietypowych dla przypadkowych urazów,
- ślady mające charakterystyczny kształt odcisku dłoni, palców, przedmiotów, szczypania, drapania, gryzienia, duszenia,

Symptomy i objawy związane z wykorzystywaniem seksualnym:

Wykorzystanie seksualne to naruszenie sfery intymnej dziecka, zmuszanie do oglądania nagości osób, robienie zdjęć lub filmów z udziałem dziecka bez odzieży.

- trudności w skupieniu uwagi,
- nagłe pogorszenie wyników w nauce,
- unikanie zajęć wychowania fizycznego,
- problemy w relacjach rówieśniczych,
- skrajna niechęć do przebywania z niektórymi osobami,

- poczucie bycia złym, innym, gorszym,
- poczucie nadmiernego wstydu,
- dążenie do zrozumienia, że ma się jakąś straszną tajemnicę,
- poczucie stygmatyzacji,
- samookaleczenia,
- próby samobójcze,
- zaburzenia odżywiania (bulimia, anoreksja),
- uzależnienia (np. nadużywanie alkoholu, narkotyków),
- dolegliwości psychosomatyczne (ból brzucha, nudności, wymioty, zaburzenia miesiączkowania),
- objawy nerwicowe (wtórne moczenie nocne, zanieczyszczanie się kałem, zaburzenia snu, koszmary senne).

Symptomy wynikające z zaniedbania dziecka:

Zaniedbywanie to niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych dziecka lub nierespektowanie jego podstawowych praw.

- jest brudne, często nieprzyjemnie pachnie,
- nie otrzymuje odpowiedniej opieki medycznej
- jest ubrane niewłaściwie do pogody,
- ma pogorszenie wyników w nauce, jest często nieobecne w szkole,
- nie otrzymuje regularnych posiłków, jest głodne, kradnie jedzenie kolegom,
- przebywa w otoczeniu nieprzystosowanym do jego etapu rozwojowego, co zagraża jego bezpieczeństwu,
- pozostaje w domu bez opieki osoby dorosłej;

Brak oznak i objawów nie oznacza, że dziecko nie doświadcza krzywdzenia. W niektórych przypadkach przemoc nie pozostawia widocznego śladu. Obecność niektórych oznak i symptomów nie musi być dowodem na to, że doszło do przemocy wobec dziecka.

Żadne dziecko nie powinno być krzywdzone i ma prawo do ochrony, a każdy członek społeczności szkolnej ma obowiązek zgłoszenia symptomów krzywdzenia do wychowawcy lub pedagoga/psychologa szkolnego albo rodzica.

Instytucje, z którymi współpracuje szkoła w zakresie ochrony małoletnich przed krzywdzeniem

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 2 ul. Chociszewskiego 56 w Poznaniu

Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce - Wydział IV Rodzinny i Nieletnich ul. Wawrzyniaka 40, 60-923 Poznań

MOPR - filia Grunwald, ul. Matejki 50 w Poznaniu

Komisariat Policji – Grunwald, ul. Rycerska 2 w Poznaniu

Miejskie Centrum Interwencji Kryzysowej ul. Dolne Chyby 10 w Poznaniu

Punkt Interwencji Kryzysowej ul. Pamiątkowa 28 w Poznaniu

Kuratorium Oświaty, ul. Kościuszki 93, Poznań

Archidiecezja Poznańska, ul. Ostrów Tumski 2, Poznań

Rozdział II

Kodeks zachowania osób dorosłych

Naczelną zasadą wszelkich czynności podejmowanych przez pracowników Szkoły jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Pracownicy szkoły traktują dziecko z szacunkiem oraz uwzględniają jego godność i potrzeby. Stosowanie przez pracowników szkoły przemocy wobec dziecka w jakiegokolwiek formie jest niedopuszczalne.

Relacje pracowników Szkoły z dziećmi

Powinni oni:

- działać w sposób otwarty i przejrzysty dla innych tak, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji swojego zachowania;
- zapewnić dziecko, że jeśli czuje się niekomfortowo w jakiejś sytuacji lub wobec konkretnego zachowania czy słów może o tym powiedzieć pracownikowi lub innej wskazanej osobie oraz oczekiwać od nich odpowiedniej reakcji lub pomocy.

Nie wolno im:

- zawstydząć, upokarzać, lekceważyć i obrażać dziecka, ani krzyczeć na nie. Krzyczenie dopuszczalne jest tylko w sytuacji wynikającej z bezpieczeństwa dziecka lub innych dzieci np. w celu głośnego ostrzegania.

W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec dziecka należy unikać innego niż niezbędny kontaktu fizycznego z dzieckiem - dotyczy to tylko i wyłącznie sytuacji związanych z pomocą dziecku w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia na przykład udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej w przypadku omdlenia, wymiotów, zranienia itp.

Istnieją sytuacje, w których kontakt fizyczny z dzieckiem może być stosowany i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu np. asekuracja na zajęciach wychowania fizycznego, pomoc w ustawieniu ręki na plastyce, w edukacji wczesnoszkolnej, w trakcie zajęć laboratoryjnych bądź prac technicznych, a także w sytuacjach traumatycznych lub bardzo emocjonalnych.

Kontakt taki jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia jego wiek, etap rozwojowy, płeć, a także kontekst kulturowy i sytuacyjny.

Co do zasady kontakt z dziećmi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów mieszczących się w zakresie obowiązków pracownika szkoły.

Jeśli zachodzi konieczność, właściwą formą komunikacji z dziećmi i ich rodzicami poza godzinami pracy są kanały służbowe: Dziennik Librus oraz Szkolna poczta Office.

Jeśli zachodzi konieczność spotkania z dziećmi poza godzinami pracy należy poinformować o tym dyrekcję szkoły, a rodzice dziecka powinni wyrazić zgodę na taki kontakt.

W przypadku utrzymywania relacji towarzyskich lub rodzinnych wymagane jest zachowanie poufności wszystkich informacji dotyczących innych dzieci i ich rodziców lub opiekunów. A w przypadku relacji rodzinnych na gruncie szkolnym zachowania pełnego profesjonalizmu i nie faworyzowania dzieci.

Rozdział III

Bezpieczne relacje między uczniami

Wszelkie zasady bezpiecznej relacji między małoletnimi mają na uwadze dobro małoletnich, są spójne i wynikają ze *Statutu Szkoły*, *Programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły*, *Wewnętrznego Systemu Oceniania* oraz *Zasad Współpracy w Katolickiej Szkole Podstawowej* a także wynikają z wewnętrznych regulaminów pracowni przedmiotowych bądź też świetlicy.

Rozdział IV

Zasady bezpiecznej rekrutacji personelu

Dyrektor Szkoły, przed nawiązaniem z **osobą** (zwaną też kandydatem) stosunku pracy lub przed dopuszczeniem **kandydata** do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi ma obowiązek uzyskać informacje, czy dane **kandydata**, są zamieszczone w Rejestrze z dostępem ograniczonym lub w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze.

Rozdział V

Upowszechnianie wiedzy o Standardach Ochrony Małoletnich

Każdy nowy pracownik Szkoły ma obowiązek zapoznać się z SOM przed zawarciem umowy o pracę.

Zasady i sposób udostępniania standardów do zapoznania się z nimi i ich stosowania

Uczniowie w roku szkolnym 2023/24 są informowani o wprowadzanych zasadach SOM w wersji skróconej przez wychowawców klas, w ramach zajęć GW. Otrzymują informację o zamieszczeniu dokumentu na stronie internetowej szkoły.

W kolejnych latach obowiązujące w Szkole zasady SOM omawiane są przez wychowawców klas czwartych na pierwszych zajęciach GW we wrześniu, w wersji skróconej. Wychowawcy klas 1-3 zapoznają uczniów z SOM dostosowując informacje do ich możliwości percepcyjnych od początku pobytu w Szkole rozwijając formę informacji w trakcie trwania całej edukacji wczesnoszkolnej. Uczniowie klas starszych, 5-8, informowani są na pierwszych lekcjach wychowawczych we wrześniu o zaistniałych zmianach w dokumencie.

Wychowawca klasy ma obowiązek zapoznać z dokumentem każdego ucznia i jego opiekunów dołączających do klasy w trakcie trwającego roku szkolnego.

Wersje standardów i miejsce ich udostępnienia

Standardy Ochrony Małoletnich w wersji drukowanej są udostępniane pracownikom szkoły, małoletnim i ich opiekunom na żądanie.

Standardy Ochrony Małoletnich w formie elektronicznej publikowane są na stronie internetowej Szkoły w wersji pełnej oraz skróconej.

Rozdział VI

Obowiązki osób odpowiedzialnych za wprowadzanie i realizację standardów

Dyrektor Szkoły wyznacza zespół odpowiedzialny za realizację Standardów Ochrony Małoletnich w Szkole oraz powołuje przewodniczącego zespołu.

Do zadań zespołu należy przede wszystkim monitorowanie realizacji SOM, reagowanie na sygnały naruszenia SOM i prowadzenie rejestru zgłoszeń oraz proponowanych zmian. W uzasadnionych przypadkach, po konsultacji z dyrektorem szkoły, może zgłaszać sprawy odpowiednim służbom (MOPS, policja, sąd rodzinny, prokuratura).

Obowiązkiem zespołu jest też przeprowadzanie wśród pracowników i uczniów Szkoły, raz na 12 miesięcy, ankiety monitorującej poziom realizacji SOM.

Rozdział VII

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci

Pracownicy placówki, w ramach wykonywanych obowiązków, zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci.

W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownicy placówki podejmują rozmowę z rodzicami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania dla siebie pomocy.

Pracownicy monitorują sytuację i dobrostan dziecka. Podejmują procedury odpowiednie do sytuacji szerzej opisane w wersji całkowitej dokumentu.

Pracownicy znają i stosują zasady bezpiecznych relacji personel–dziecko (Rozdział II § 1.) i dziecko–dziecko (Rozdział III § 1.) ustalone w placówce.

Rekrutacja pracowników placówki odbywa się zgodnie z zasadami bezpiecznej rekrutacji personelu (Rozdział IV).

Rozdział VIII

Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów

Szkoła zapewnia uczniom dostęp do Internetu oraz podejmuje działania zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.

Szkoła zapewnia uczniom możliwość korzystania z Internetu w czasie trwania zajęć, zawsze pod opieką nauczyciela; sieć szkolna jest monitorowana;

Uczniowie mogą korzystać z Internetu na komputerach i tabletach szkolnych z dostępem do sieci, na lekcjach, w salach komputerowych i bibliotece.

Sieć szkolna jest zabezpieczona zgodnie z obowiązującymi Standardami Ochrony Małoletnich. Za zabezpieczenie odpowiada osoba wyznaczona przez Dyrektora.

Rozdział IX

Zasady ochrony danych osobowych i wizerunku ucznia

Pracownicy Szkoły uznając prawo ucznia do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewniają ochronę wizerunku ucznia.

Pracownikowi Szkoły nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku ucznia (tj. filmowanie, fotografowanie) na terenie Szkoły bez pisemnej zgody opiekuna małoletniego.

Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda opiekunów na utrwalanie wizerunku małoletniego nie jest wymagana.

Rozdział X

Zasady przeglądu i aktualizacji standardów

Obowiązkiem zespołu jest też przeprowadzanie wśród pracowników i uczniów Szkoły, raz na 12 miesięcy, ankiety monitorującej poziom realizacji SOM. Ankiety dla uczniów dotyczą ich poczucia bezpieczeństwa w Szkole.

Rozdział XI

Postanowienie końcowe

Standardy Ochrony Małoletnich wchodzi w życie z dniem ich ogłoszenia tj. 17.06.2024 r.

Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla pracowników szkoły, uczniów i ich opiekunów, w szczególności poprzez zamieszczenie na stronie internetowej, jak również poinformowanie nauczycieli oraz rodziców uczniów za pośrednictwem dziennika elektronicznego. Pracownicy nie mający dostępu do dziennika informację uzyskują w formie drukowanej.

Przyjęty przez Radę Pedagogiczną w dniu 17.06.2024 r.

Wzory dokumentów wymienionych w tym dokumencie stanowią załączniki do wersji całkowitej, opublikowanej na stronie internetowej Szkoły.